Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU MÄÄRUS (seitsmes koda)

14. märts 2024*

Eelotsusetaotlus – Euroopa Kohtu kodukorra artikkel 99 – Vastus, mille võib selgelt tuletada kohtupraktikast – Õigusalane koostöö tsiviilasjades – Lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatav õigus – Määrus (EÜ) nr 593/2008 – Artikkel 6 – Tarbija, kes nõuab, et talle makstaks välja rahasumma, mille ta väidetavalt veebikasiinos võitis – Kohaldatava õiguse valiku puudumine – Eeldatavalt soodsama õiguse kohaldamine tarbija hariliku viibimiskoha riigi õiguse kahjuks

Kohtuasjas C-429/22,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Oberlandesgericht Wieni (liidumaa kõrgeim kohus Viinis, Austria) 22. juuni 2022. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 28. juunil 2022, menetluses

**VK**

*versus*

**N1 Interactive ltd.,**

EUROOPA KOHUS (seitsmes koda),

koosseisus: koja president F. Biltgen (ettekandja), kohtunikud N. Wahl ja J. Passer,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artiklile 99 pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi põhistatud määrusega,

on teinud järgmise

**määruse**

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta määruse (EÜ) nr 593/2008 lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta („Rooma I“) (ELT 2008, L 177, lk 6; edaspidi „Rooma I määrus“) artikli 6 lõiget 1 koostoimes selle määruse artikliga 4.

* Kohtumenetluse keel: saksa.

2 Taotlus on esitatud Austria residendi VK ja Maltal asuva äriühingu N1 Interactive ltd. vahelises kohtuvaidluses, mis puudutab nende poolte vahel sõlmitud lepingule kohaldatavat õigust.

## Õiguslik raamistik

### *Liidu õigus*

3 Rooma I määruse põhjendus 23 on sõnastatud järgmiselt:

„Kui leping on sõlmitud nõrgema poolega, siis tuleks seda poolt kaitsta rahvusvahelise eraõiguse normidega, mis on tema huvide suhtes soodsamad kui üldnormid.“

4 Määruse artikkel 4 „Valiku puudumisel kohaldatav õigus“ sätestab:

„1. Kui lepingu suhtes kohaldatavat õigust ei ole valitud vastavalt artiklile 3 ning ilma et see piiraks artiklite 5 kuni 8 kohaldamist, määratakse lepingute suhtes kohaldatav õigus kindlaks järgmiselt:

a) kauba müümise leping on reguleeritud selle riigi õigusega, kus on müüja harilik viibimiskoht;

b) teenuse osutamise leping on reguleeritud selle riigi õigusega, kus on teenuse osutaja harilik viibimiskoht;

[…]

g) kauba oksjonimüügil sõlmitud leping on reguleeritud selle riigi õigusega, kus on oksjoni toimumise koht, kui seda on võimalik kindlaks määrata;

[…]

2. Juhul kui leping ei ole hõlmatud lõikega 1 või kui lepingu elemendid on hõlmatud rohkem kui ühe lõike 1 punktiga a kuni h, reguleeritakse lepingut selle riigi õigusega, kus on lepingule iseloomuliku soorituse täitja harilik viibimiskoht.

3. Juhul kui juhtumi kõikidest asjaoludest ilmneb selgelt, et leping on oluliselt tihedamalt seotud mõne teise, lõikes 1 või 2 osutamata riigiga, kohaldatakse asjaomase teise riigi õigust.

4. Juhul kui kohaldatavat õigust ei saa kindlaks määrata lõike 1 või 2 kohaselt, on leping reguleeritud selle riigi õigusega, millega leping on kõige tihedamalt seotud.“

5 Määruse artiklis 6 „Tarbijalepingud“ on sätestatud:

„1. Ilma et see piiraks artiklite 5 ja 7 kohaldamist, on leping, mille füüsiline isik on sõlminud oma tegevus- või kutsealast välja jääval eesmärgil („tarbija“) teise isikuga, kes tegutseb oma tegevus- või kutsealal („kutseala esindaja“), reguleeritud selle riigi õigusega, kus on tarbija harilik viibimiskoht, tingimusel et kutseala esindaja

a) teostab oma majandus- või kutsetegevust riigis, kus on tarbija harilik viibimiskoht, või

b) kutseala esindaja suunab mis tahes viisil sellised tegevused kõnealusesse riiki või mitmesse riiki, mille hulka kuulub ka kõnealune riik,

ning et leping jääb nende tegevuste raamesse.

2. Olenemata lõikest 1 võivad pooled artikli 3 kohaselt valida lõikes 1 sätestatud nõuetele vastava lepingu suhtes kohaldatava õiguse. Selline valik ei või siiski põhjustada tarbija ilmajätmist kaitsest, mis on talle ette nähtud selliste sätetega, millest ei saa kokkuleppel kõrvale kalduda selle õiguse alusel, mis valiku puudumisel oleks olnud kohaldatav lõike 1 alusel.

3. Kui lõike 1 punktide a ja b nõuded ei ole täidetud, määratakse tarbija ja kutseala esindaja vahelisele lepingule kohaldatav õigus kindlaks vastavalt artiklitele 3 ja 4.

[…]“.

6 Sama määruse artiklis 9 „Üldist kehtivust omavad sätted“ on ette nähtud:

„1. Üldist kehtivust omavad sätted on sätted, mille järgimist peetakse riigi avalike huvide, näiteks tema poliitilise, sotsiaal- või majanduskorralduse kaitsmise seisukohast niivõrd oluliseks, et need on kohaldatavad igas olukorras, mis kuulub nende reguleerimisalasse, olenemata sellest, milline õigus oleks lepingule kohaldatav käesoleva määruse alusel.

2. Käesolevas määruses ei piira miski kohtu asukohariigi üldist kehtivust omavate sätete kohaldamist.

3. Kohaldada võidakse selle riigi õiguse üldist kehtivust omavaid sätteid, kus lepingust tulenevaid kohustusi tuleb täita või on täidetud, niivõrd kuivõrd need üldist kehtivust omavad sätted muudavad lepingu täitmise ebaseaduslikuks. Nende sätete kohaldamise üle otsustamisel võetakse arvesse nende laadi ja otstarvet ning tagajärgi, mille nende kohaldamine või kohaldamata jätmine kaasa tooks.“

### *Austria õigus*

7 Tsiviilseadustikus (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch) on põhikohtuasjas kohaldatavas redaktsioonis (edaspidi „AGBG“) §-s 1271 sätestatud, et heas usus tehtud kihlveod ja muud lubatud kihlveod on siduvad, kui kindlaksmääratud hinna tasumist ei ole mitte üksnes lubatud, vaid see on ka tegelikult tasutud või deponeeritud. Võidu üleandmist ei saa kohtus nõuda.

## Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

8 N1 Interactive käitab Maltalt veebikasiinot ja osutab muu hulgas Austrias oma veebisaidi avalehe kaudu teenuseid.

9 VK, kes väitis, et ta võitis 2020. aastal selles veebikasiinos mängides kokku 106 000 eurot, esitas Handelsgericht Wienile (Viini kaubanduskohus, Austria) hagi, milles palus N1 Interactive’ilt selle summa koos viivisega välja mõista.

10 Põhikohtuasja vastustaja vaidlustab selle hagi põhjendatuse ja märgib, et VK rikkus müügi üldtingimusi, lubades kolmandal isikul pääseda oma kasutajakontole.

11 Eelotsusetaotlusest nähtub, et põhikohtuasja pooled ei määranud kindlaks nende lepingu suhtes kohaldatavat õigust.

12 Olles tuvastanud, et VK on tarbija, jättis Handelsgericht Wien (Viini kaubanduskohus) 8. novembri 2021. aasta otsusega hagi rahuldamata. Kuna põhikohtuasja pooled ei määranud kindlaks nende lepingu suhtes kohaldatavat õigust, leidis see kohus, et põhikohtuasi kuulub Rooma I määruse artikli 6 lõike 1 punkti a kohaldamisalasse, mis määrab kohaldatavaks õiguseks selle riigi õiguse, kus on tarbija harilik viibimiskoht, st käesoleval juhul Austria õiguse.

13 Austria õiguse, eelkõige AGBG § 1271 kohaselt ei ole aga lubatud pöörduda hasartmängudest saadud võidu tasumise nõudega kohtusse. Handelsgericht Wieni (Viini kaubanduskohus) sõnul on kõnealune riigisisene õigusnorm Rooma I määruse artikli 9 tähenduses üldist kehtivust omav säte.

14 VK esitas selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule, Oberlandesgericht Wienile (liidumaa kõrgeim kohus Viinis, Austria), kes nõustus esimese astme kohtu tuvastustega VK tarbijastaatuse ja Rooma I määruse artikli 6 lõike 1 kohaldamise kohta, kuid väljendas kahtlust AGBG § 1271 kvalifitseerimise osas üldist kehtivust omavaks sätteks. Lisaks rõhutab Oberlandesgericht Wien (liidumaa kõrgeim kohus Viinis), et kuna Malta õiguses ei ole selle artikliga samaväärset sätet ette nähtud, oleks põhikohtuasja kaebaja juhul, kui see õigus oleks tema suhtes kohaldatav, vähem ebasoodsas olukorras. Kui aga põhikohtuasja hageja ei oleks tarbija, oleks Rooma I määruse artikli 4 alusel kohaldatav Malta õigus, isegi kui põhikohtuasja pooled ei ole kohaldatavat õigust kindlaks määranud.

15 Lisaks, juhul kui tarbijalepingu pooled on valinud kohaldatava õiguse, kohaldatakse seda vastavalt Rooma I määruse artikli 6 lõikele 2 üksnes tingimusel, et see ei jäta tarbijat ilma tema hariliku viibimiskoha järgse õiguse sätetega tagatud kaitsest, millest ei saa kõrvale kalduda.

16 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul välistab see, et lepingupooled ei ole lepingu suhtes kohaldatavat õigust kindlaks määranud, Rooma I määruse artikli 6 kohaselt seega analüüsi, mille eesmärk on määrata kindlaks kõige soodsam kohaldatav õigus.

17 Nendel asjaoludel otsustas Oberlandesgericht Wien (liidumaa kõrgeim kohus Viinis) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas [Rooma I määruse] artikli 6 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et tarbija hariliku viibimiskoha riigi õigust ei tule kohaldada juhul, kui Rooma I määruse artikli 4 järgi kohaldatav õigus, mille kohaldamist hageja taotleb ja mida tuleks kohaldada juhul, kui hageja ei ole tarbija, on hagejale soodsam?“

## Menetlus Euroopa Kohtus

18 Euroopa Kohtu presidendi 9. augusti 2022. aasta otsusega peatati menetlus käesolevas kohtuasjas kuni 14. septembri 2023. aasta kohtuotsuse Club La Costa jt (C-821/21, EU:C:2023:672) kuulutamiseni.

19 Euroopa Kohtu kantselei edastas 18. septembri 2023. aasta kirjaga selle kohtuotsuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule ja palus viimasel talle teada anda, kas ta soovib seda kohtuotsust arvestades jääda oma eelotsusetaotluse juurde.

20 See kohus teatas 11. oktoobri 2023. aasta kirjas Euroopa Kohtule, et ta soovib jääda oma eelotsusetaotluse juurde.

21 Euroopa Kohtu presidendi 18. oktoobri 2023. aasta otsusega otsustati eelotsusetaotlust pooltele mitte teatavaks teha.

**Eelotsuse küsimuse analüüs**

22 Kodukorra artikli 99 kohaselt võib Euroopa Kohus juhul, kui eelotsuse küsimusele võib vastuse selgelt tuletada kohtupraktikast või kui küsimusele antav vastus ei tekita põhjendatud kahtlust, lahendada kohtuasja igal ajal ettekandja-kohtuniku ettepanekul ja pärast kohtujuristi ärakuulamist põhistatud määrusega.

23 Käesolevas kohtuasjas tuleb seda sätet kohaldada.

24 Oma eelotsuse küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas Rooma I määruse artikli 6 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et kui tarbijalepingu puhul on täidetud selles sättes ette nähtud tingimused ja kui lepingule kohaldatavat õigust ei ole nõuetekohaselt valitud, tuleb kohaldatav õigus kindlaks määrata vastavalt kõnealusele sättele, ja seda hoolimata asjaolust, et sama lepingu suhtes selle määruse artikli 4 kohaselt kohaldatav õigus võib olla tarbijale soodsam.

25 Ent Euroopa Kohus on sarnasele küsimusele juba vastanud 14. septembri 2023. aasta kohtuotsuses Club La Costa jt (C-821/21, EU:C:2023:672).

26 Nimelt tuletas Euroopa Kohus kõigepealt meelde, et Rooma I määruse artikli 6 lõikes 1 on sätestatud, et leping, mille tarbija on sõlminud isikuga, kes tegutseb oma tegevus- või kutsealal, on reguleeritud selle riigi õigusega, kus on tarbija harilik viibimiskoht, tingimusel et samas sättes ette nähtud tingimused on täidetud, st tingimusel, et ettevõtja teostab oma majandus- või kutsetegevust riigis, kus on tarbija harilik viibimiskoht; või suunab mis tahes viisil sellised tegevused kõnealusesse riiki või mitmesse riiki, mille hulka kuulub ka kõnealune riik, ning et leping jääb nende tegevuste raamesse (vt selle kohta 14. septembri 2023. aasta kohtuotsus Club La Costa jt, C-821/21, EU:C:2023:672, punkt 81).

27 Veel tuleb märkida, et Rooma I määruse artikli 6 lõikes 2 on sõnaselgelt ette nähtud, et lepingu pooled võivad vastavalt määruse artiklile 3 valida lepingu suhtes kohaldatava õiguse, juhul kui niisugune valik ei põhjusta tarbija ilmajätmist kaitsest, mis on talle ette nähtud selliste sätetega, millest ei saa kokkuleppel kõrvale kalduda selle õiguse alusel, mis valiku puudumisel oleks olnud kohaldatav määruse artikli 6 lõike 1 alusel (14. septembri 2023. aasta kohtuotsus Club La Costa jt, C-821/21, EU:C:2023:672, punkt 82).

28 Viimaseks, ainult juhul, kui asjaomane leping ei vasta Rooma I määruse artikli 6 lõike 1 punktis a või b sätestatud tingimustele, on selle määruse artikli 6 lõikes 3 täpsustatud, et lepingu suhtes kohaldatav õigus määratakse kindlaks vastavalt määruse artiklitele 3 ja 4 (14. septembri 2023. aasta kohtuotsus Club La Costa jt, C-821/21, EU:C:2023:672, punkt 83).

29 Euroopa Kohus järeldas sellest, et kui tarbijaleping vastab nendele tingimustele ja pooled ei ole lepingu suhtes kohaldatavat õigust nõuetekohaselt valinud, tuleb see õigus kindlaks määrata vastavalt Rooma I määruse artikli 6 lõikele 1 (14. septembri 2023. aasta kohtuotsus Club La Costa jt, C-821/21, EU:C:2023:672, punkt 84).

30 Euroopa Kohus märkis, et arvestades asjaolu, et Rooma I määruse artikkel 6 ei ole mitte üksnes erijuhte kindlaksmäärav, vaid ka ammendav, mistõttu kõnealuses artiklis ette nähtud kollisiooninorme ei saa muuta ega täiendada selle määruse muude kollisiooninormidega, välja arvatud juhul, kui selles artiklis sisalduv erisäte neile otsesõnu viitab, ei saa ühtki muud õigust kohaldada, isegi kui see muu õigus, mis on eeskätt kindlaks määratud selle määruse artiklis 4 ette nähtud seotuse kriteeriumide alusel, on tarbijale soodsam (vt selle kohta 14. septembri 2023. aasta kohtuotsus Club La Costa jt, C-821/21, EU:C:2023:672, punktid 78 ning 85).

31 Vastupidine tõlgendus, mille kohaselt oleks tarbijalepingule kohaldatava õiguse kindlaksmääramiseks võimalik kõrvale kalduda Rooma I määruses ette nähtud kollisiooninormidest põhjusel, et mõni teine õigus oleks tarbijale soodsam, kahjustaks paratamatult oluliselt üldist nõuet, et kohaldatav õigus peab olema prognoositav, ja seega õiguskindluse põhimõtet tarbijatega seotud lepingulistes suhetes (14. septembri 2023. aasta kohtuotsus Club La Costa jt, C-821/21, EU:C:2023:672, punkt 86 ning seal viidatud kohtupraktika).

32 Määrates kohaldatavaks selle riigi õiguse, kus on tarbija harilik viibimiskoht, leidis liidu seadusandja nimelt, et see õigus pakub tarbijale piisavat kaitset, ilma et see kindlaksmääramine peaks samas tingimata viima tarbija jaoks kõige soodsama õiguse kohaldamiseni kõikidel juhtudel (14. septembri 2023. aasta kohtuotsus Club La Costa jt, C-821/21, EU:C:2023:672, punkt 87 ning seal viidatud kohtupraktika).

33 Arvestades eeltoodut, tuleb eelotsuse küsimusele vastata, et Rooma I määruse artikli 6 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et kui tarbijalepingu puhul on täidetud selles sättes ette nähtud tingimused ja kui lepingule kohaldatavat õigust ei ole nõuetekohaselt valitud, tuleb kohaldatav õigus kindlaks määrata vastavalt kõnealusele sättele, ja seda hoolimata asjaolust, et sama lepingu suhtes selle määruse artikli 4 alusel kohaldatav õigus võib olla tarbijale soodsam.

## Kohtukulud

34 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse riigisisene kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (seitsmes koda) otsustab:

**Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta määruse (EÜ) nr 593/2008 lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta („Rooma I“) artikli 6 lõiget 1**

**tuleb tõlgendada nii, et**

**kui tarbijalepingu puhul on täidetud selles sättes ette nähtud tingimused ja kui lepingule kohaldatavat õigust ei ole nõuetekohaselt valitud, tuleb kohaldatav õigus kindlaks määrata vastavalt kõnealusele sättele, ja seda hoolimata asjaolust, et sama lepingu suhtes selle määruse artikli 4 alusel kohaldatav õigus võib olla tarbijale soodsam.**

Allkirjad